

vit Augustinus. Ut erectum fuerat Collegium illud pro una ipsorum salute, qui profecto vilia tuguria in longinquo posita incolebant, pluresque ad aliquot a Mexico milliaria; eo major erat Sociorum defatigatio, qui ad illorum confessiones exquirebantur. Alacri semper, ac prompto erat animo Augustinus, sive diei, sive noctis hora qualibet vocaretur, sive pedes iturus esset, sive interdum equitans ob nimiam longinquitatem; nunquam tamen ad id operis domo prodibat, nisi notis quibusdam medicamentis onustus; si forte posset cum animi salute, sanitatem etiam praestare corporibus. Adjacebant Collegio Virgines de ipsorum indigenarum sanguine, quarum institutioni ad pietatem, et foeminea ministeria domum a fundamentis ante paucos annos construxerat Antonius Herdonna, eximia urbanitate, ac multis virtutibus Socius, qui, posthabito dignitatum splendore, quas tum familiae claritas, tum ingenii facilitas, tum immensa pecuniarum copia pollicebantur; Mexicanæ nationis bonum ad plures annos humanissime procuraverat. Pro tantæ misericordiæ institutione nummos testamento reliquerat Antonii Mater, ut genere, atque opibus, ita et virtutibus clarissima. Et hæc quidem puellæ per eos jam dies illum suavitatis odorem emittebant, qui plane dignus esset Sanctimonialium Virginum. Hodie vero (quod maxima profecto voluptate intelleximus) in omni genere mirum in modum increverunt: nam et regalis Caroli III. benevolentia semel, et iterum patrocinio fo-

ven-

vendas imperavit, utique ipsarum patronum ultro renuntians Mexicanum Senatorem Xaverium Gamboam; et insuper praedivitem hominum, qui Mexici sunt, munificentia tantum numerorum suppeditatum illis est, ut ampliare duplo potuerint pristinarum aedium magnitudinem: quæ sane in praesentia, Sanctimonialium in ea urbe coenobia, quæ habentur maxima, exaequant ut minimum. Sed parum esset aedium magnitudo, nisi quocunque per eas volvens oculos, in modestiam, et pietatis exempla, in nitorem, et elegantiam, in conclavium, et officinarum omnium commoditatem, atque utilitatem incideres. Hic videre licet fullonicae dantes operam; illic separatim, et accuratissime rem Ecclesiae linteariam amylo candefacientes: partim insudant in condiendis exquisito admodum nitore cibus, quos inibi parari sibi pro sollempnibus epulis jubent nonnulli, quibus excellentium operariorum copia domi non est; partim buccellas, bellaria, idque generis alias cupedias conficiunt, aut coccolatum elaborant: alteræ intendunt phrygianis operibus acu pingendi; alteræ sive ad musica instrumenta canere, sive ipsa pulsare discunt, prout naturali studio ducitur unaquaelibet. Templo gaudent recens constructo, modico illo quidem, pulcherrimo tamen, et mirifice ornato. Ab ea domo, tanquam a Virginum plantario, transiere complures ad ejusdem sanguinis Sanctimoniales, tum quæ Corporis Christi nomine Mexicanum coenobium incolunt; tum quæ novum ad Ar-

M

tica-

ticarienses ante quinquennium circiter fundave-
re. Faxint Superi, quod enixissime precamur,
ut haec Mariae Guadalupanae dicata domus ma-
gis, magisque in dies incrementa suscipiat! et
experimento intelligamus omnes, dignas esse
Mexicanae gentis foeminas, quae in Reipublicae
partem veniant, si cultum civilem edoceantur!
Utinam et ejusdem generis ephebis simile ali-
quando seminarium contingat! Has puellas gu-
bernabat aetate matura Virgo, prudentiae lau-
de singularis; cujus conscientiam ad multos an-
nos moderatus est Augustinus, eamque dicebat
indole praecelsa, tantisque insignitam animi do-
tibus, ut praefici haud dubie potuisset difficilio-
ri provinciae, quam erat Virginum gubernatio.
Haec illa fuit egregia foemina, quae morbo af-
flictata, non aliter curando, nisi Chirurgi ma-
nibus, ac pudoris injuria, consuluit Augustinum,
liceret ne sibi ob castimoniae studium a cura-
tione abstinere? Cumque sententiam obtinisset
purissimo illi flosculo faventem, perpetuo ve-
xari morbi cruciatu, donec viveret, impavida
sibi imperavit. Nec urbanam tantummodo vi-
neam Domini sollicitus fuit excolere operarius,
cujus charitati in animorum salute procuranda
nullus profecto erat terminus. Ibat constitutis
anni temporibus ad multos ab urbe lapides, Me-
xicanos praeruptorum montium incolae quaesi-
turus; nec ad itineris laborem, nec ad torridae
regionis ardores, nec ad coelum insalubre, nec
ad inhospita tecta, nec ad serpentium bestia-
rum praesentaneum venenum terrebar. Ut iter
age-

agebat, Sacerdote semper comite; a primo sta-
tim die tanquam jus sibi debitum constituebat,
atque vi, aut precibus obtinebat, equum sibi,
qui deterior esset, destinari: similiter in diver-
sorio locum sibi arripere praeoccupabat obscu-
riorem, aut alio quovis nomine magis incom-
modum: ita etiam induci nunquam potuit, ut
pro diebus illis Evangelici ministerii alio utere-
tur, quam vili, et eo parcissimo, rusticanae il-
lius gentis alimento. In Tlanchinolensi dioecesi,
ubi Christiana id generis oppida plus triginta
numerantur, primus Augustinus incultos illos
homines ad cibum Eucharisticum comparavit.
Hoc enimvero quantis sudoribus! Mane quoti-
die ad totas novem horas patientissimus dabat
aures ad confessionem accedentibus: quem sane
ingentem laborem cum paululum abrumperet
pro prandio, et sacris precibus solvendis; ab
hora secunda pomeridiana resumebat: nec ultra,
nisi advesperasceret, a ministerio evellebatur.
Nihil autem otii pro prima noctis insequenti
vigilia; quam per vices cum Socio dabat expli-
candis Christianae Fidei rudimentis, atque aliis
postmodum Divinis rebus enuntiandis. Nulla sa-
tis fuisset, vel robustissima corporis constitutio,
quae in exaestuanti regione tam immodicae de-
fatigationi resisteret. Augustinus, cui debilis ad-
modum valetudo, et febris contrahendis na-
tura facilis; in periodicas incidit, quae tertio
quoque die, non levi accessione recurrebant.
Quibus longo tempore vexatus, in urbem tan-
dem rediit, sui desiderium rusticanis hominibus
M 2 relin-

relinquens, nec omnino saluti pristinae restitutus.

Et hic nova illi, nec opinata quidem, virtutes plures exercendi materies. Plane se indignum existimans, qui Sociis praeficeretur, ac praeterea exhorrens ad tanti muneris pericula; litteras impetraverat a Generali Societatis Praeposito, ne unquam a Provinciae Praesidibus ad gubernandum cogeretur. Nihil his obstantibus, anno millesimo septingentesimo quinquagesimo tertio, expediens Moderatori visum est, vehementer illum obtestari, ut domus, quam incolabat, gubernationem capesseret. Non is erat Augustinus, qui obstinato perperam animo, ad hujusce dignitatis nomen expavesceret; sed quoniam vitam agere privatam, optimum sibi ducebat, ac male de semet judicare antiquissimum habuit; timebat nimium quantum, ne, qui se vix poterat, alios regere nesciret. In praesentia vero tam efficaci Superioris voluntati obsequendum existimans, utcumque reluctaretur animo, et secum pericula cogitaret, obire munus nihil distulit, ac Deo commisit eventum. Hanc unam animi dispositionem exigebat ab illo supremus rerum Dominus, qui non ipsum longo tempore ad id honoris extollere, sed ejusdem obedientiam, et religiosam demissionem experiri decreverat; ut etiam Socios edocere, futuros rei testes, quo sint animo ineundae, quo deponendae dignitates. Octavo quidem die, postquam publice conspectus ille fuerat in munere constitutus; in privati gradu denuo comparuit.

Res

Res autem fuit ejusmodi: Collegium illud Divi Gregorii, quod Mexicanorum bono, ac profectui totum fuisse demonstravimus; decessor proxime gubernarat Antonius Herdonnana, qui et amabat illos effusissimus, nullis non sibi devinctos beneficiis; et ab ipsis, quibus oppido gratus est animus, vicissim amabatur. Il cum aegerrime tulissent, ab domus gubernatione removeri Antonium, quem, nisi dulci Parentis nomine, nunquam appellabant; ad Mexicani Antistitis pedes provoluti, beneficiaque memorantes innumera, quae in eos Antonius contulerat; infimis orabant precibus, ne ab regendo Collegio, quod merito suum vocabant, Herdonnanam evelli pateretur. Antistes, qui et indole beneficis, et paterna in miseros illos charitate nulli fere secundus; ad Provinciae Moderatorem detulit Mexicanorum vota, et lachrimas pro Antonio de ipsis benemerito. Annuit ille petitioni; et nihil dubitans, laetum Augustino futurum nuntium, nullis usus verborum ambagibus, rem, ut erat, enarrat, et successorem renuntiat pro munere ipsum, qui ante dies octo ab illo decesserat. Quem quidem honorem et promptius, et lubentius deposuit Augustinus, quam e manu prunam projiceret.

Ad sex circiter annos in erudiendis, inserviendisque Mexicano sanguine indigenis adlaboraverat; cum ad Professorum domus Ministerium accersitur, quam provinciam fractae ipsius valetudini Moderator idoneam judicavit. Verum is erat homo, qui qualemcunque aggredere-

M 3

tan-

tanta sibi ultro superimponebat onera, ut humanis non portanda humeris viderentur. Ita quanquam pro muneris occupationibus nec extra domum posset, nec domi teneretur expiare animos in poenitentiae tribunali; ut tamen charitate flagrabat, se se ab omni alio expedire festinabat, quoties huic operi vacandi daretur opportunitas. Quod si quis Socius in morbum incidisset; nullum, quod ipse posset, aegrotanti praestare officium omittebat: ut hujus charitatis gratia bis per id temporis ad mortem proxime accesserit. Anno hujus saeculi undesagesimo cum in carcere publico arderet exitialis februm lues, hanc serpentem contagionem secum domum detulere Socii, qui moribundis de more ministratum ibant. Quatuor illi fuere, quorum tres tandem, charitatis victimae, vitam posuerunt. Assiduus diu, noctuque Augustinus ad istorum cubilia, postremo defatigationi succubuit, ac morbo infectus est. Parum illi erat mortalis vitae periculum, quam flocci semper aestimaverat, et quoties occasio tulerat, charitati lubentissime posthabuerat. Acrius urgebat animum, atque ad desperandum de sua aeterna salute vehementer impellebat horribilis pavor, cum de reddenda sibi ratione ante Divinum Judicem cogitabat: ut cum tandem juberetur a Medico Eucharisticum suscipere. Numen, pro extremo illo itinere viaticum; incredibiliter ad notitiam exterritus, omnino non auderet. Mirabilis sane Deus in arcanis consiliis suis! Quidnam hoc esset, quod virum apprime justum, et

conscientia illibatissimum agitabat intrinsecus, ex ejus verbis intelligamus: *Equidem, familiari cuidam dicebat, gravi me culpa reum timeo, quoniam erratis, tametsi levibus, in Societatis Institutum peccari ab aliis neglexerim: proinde servi infidelis nomine damnabor, quem constituerat Deus super familiam suam. Novi profecto, nullum esse ullum peccatorem, qui, dum viam mortalitatis agit, veniam impetrare non possit, si modo admissorum criminum ipsum poeniteat. Atqui me non poenitet, dum exercendo insisto muneri, cujus partes voluntaria negligentia non impleo. Incumbam, ut necessarias virtutes mihi comparem? At interea detrimentum patietur Dei gloria, quam procuraret quivis unus, qui me valentior Institutum tueretur incolume. Unum tamen mihi superest, quod Deo praestare valeam sinceri mei doloris indicium, ac firma jam voluntate me praestiturum polliceor: si nimirum datum mihi sit convalescere, nullis non enitar ad Superiorem conatibus, ut ab hoc loco, cui satis non sum implendo, confestim me amoveat. Id postremum cum ferventiori pronuntiasset voce, serenitati restitui visus est, potuitque ad Medici praescriptum Eucharistico pane praemuniri. Verum tentare Deus decreverat, non eripere a nobis hominem; cujus operam in eodem loco ad utiliora post paucos annos officia reservabat. Nec Provinciae Moderator, quantilibet ab eo precibus urgeretur, votis annuendum censuit de remittendo Ministerio: quandoquidem, iniqua nimium suimet opinione ductum Augustinum se calumniari, nemo unus erat, qui*

luce clarius non videret. Hac itaque spe destitutus, quod unum sui erat, id effecit; accuratius videlicet Instituto studere, ac domesticae disciplinae accuratius invigilare. In praesentia tamen vix paululum a morbo confirmari valetudo ejus inceperat, jubetur otii causa secedere in praedium, altero, et vigesimo ab urbe Mexico milliario, juxta Tetzucum, Regum olim sedem percelebrem, incolis hodie frequentissimam. Sed nimirum requiem a Christianis sudoribus nescit homo, quem intus agitat Divina Charitas! Qui recreaturus vires in suburbanum missus erat, ea rusticatione usus est; ut consulto missum crederes ad albescentem messem immensis laboribus colligendam. Per totos eos dies, qui sane non pauci fuerunt, non cessavit ab ingenti hominum turba, qui e propinquis locis, ac Tetzucuo praesertim, ad ipsum accedebant, tum expiaturi crimina, tum e suggestu divina nuntiantem audituri. Mirum profecto, qua ratione pro tantis laboribus homo unus, et hic a gravi morbo recens, potuisset sufficere! Sed prorsus Divina voluntate factum est, ut, nihil defatigatione impediante, Mexicum tandem se reduxerit sanitati redditus; qua nempe sanitate fungi poterat, qui nunquam bona utebatur valetudine.

Ad suum restitutus Ministerium, totus erat in omnibus ejus partibus accurate exercendis, cum post paucos menses vaticinantis vocem audivit, quem eximiae sanctitatis, et primae fidei virum ille noverat in arcanis. Qui sane vati-

cinans, haec ad Augustinum intonuit: *Ardebit Mexici contagio: complures Professorum domus Socii lue ista corripientur: periculum evadent omnes, unum duntaxat si exceperis, (et nomen illi dedit) quem sanitati reddendum non intellexi a Numine: (hunc ipsum paucis post diebus omnino asseruit moriturum) nec cessabit malum, donec in Eucharistici Jesu honorem Novendiales agantur preces.* Et quidem Septembri mense, anno currentis saeculi primo, et sexagesimo, grassata est Mexici pustularum lues, quae rapide dilabebatur ingenti strage, pueritiae praesertim, magnam merito, et suavi charitatis odori materiem Sociis Mexicanis offerens, qui pestilentia correptis incredibili sedulitate inservierunt; quod in funestis id generis diebus habuere semper solemne. Sciscitatus est Augustinus ab ominis praedicti auctore: num haec esset, quam calamitatem praesagierat? *Nequaquam, respondit; sed hanc proxime subsequetur.* Utique procedente anni cursu, cum vix remisisset pustularum malum, aestuantes febres Mexicanam gentem horrendum in modum depopulatae sunt: quibus quidem ejusdem naturae febribus ante annos quinque et viginti per universam Novam Hispaniam serpentes, homines ad decies centena millia circiter emortuos fuisse, memoriae proditum erat. Ejusmodi febres, nihil antea notas ibi gentium, appellarunt indigenae Mexicana voce *Matlazabuatl*, quod eorum lingua notat, Ulcus in omento, aut glandulis. Ea nimirum lingua sunt homines, nunc etiam nuncupati barbari, qui simplici voce

ce definiunt apprime morbum, ejusque causam indicarunt, priusquam Medici remedium, neque dum nomen in Hippocrate invenirent. Profecto quotquot iis febribus laborabant; aut ore, ac naribus corruptum sanguinem evomebant, aut ardentis tumores ad eas arterias patiebantur, quas vocabat Celsus parotides. Nec silentio praetereundum censeo, quod tribus ab hinc annis mecum tacitus demirabar: videlicet, facta rursus vigintiquinque annorum periodo, sinminus ejusdem naturae, mortiferas certe febres iterata calamitate Mexicanum regnum invasisse. Quod anni est primi et sexagesimi, copiosissimam sudoris messem habuere Socii tum in quatuor Mexicanis Domibus, tum in aliis etiam Urbibus; quorum sane non fuere pauci, qui vitam gloriose ponentes in charitatis ministerio, ad aeternitatis praemium avolaverunt. Augustinus, ubi malum furere intellexit, conductam in suburbio domum ad Nosocomii formam comparat, ubi cubilia, stragula, Medicos, medicamenta, valetudinarii Ministros, caeteraque ad aegrotantium curationem, et solatium necessaria suppeditat. Erectae domus administrationem externo cuidam credit, Thomae Arsdekini nomine, bonis olim fortunae munito; tunc temporis unum salutis aeternae cogitanti negotium: qui postmodum ad Jesuitas transiit Socius Adjutor, et cancri doloribus invicta patientia toleratis, Veracruce sancte obiit. Magni fuit adjumenti Augustino hujusce hominis vigilantia pro rebus oeconomicis; ut pro animo-

morum commodo indefessa Sociorum Sacerdotum charitas, qui ultro daturi operam sublevandis miseris occurrebant. Quicumque ad Nosocomium hoc accederent, obstupescebat prorsus ad operis magnitudinem: ut aperte diceretur Mexici, nullibi per totam Urbem commodius aegrotis esse, quam in illa misericordiae officina. Brevi propterea tempore cum quot erant lectuli, tot jam decumberent; ac deinceps portarentur sine numero, quorum pars jacebat ad fores opportuno auxilio destituta; temperare sibi non potuit humanissimis visceribus homo, quin istis etiam consuleret. Continuo vocat opifices, ac, tanquam tota sibi esset monetalis officina, praegrandia lignea conclavia in propinquo solo aedificari jubet, asscribus undique bene coagmentatis, ne per fissuras aeri locus esset. Mire tempestivum in dies crescenti numero profugium! Intra hebdomadem ut plurimum aut fato cedebant infirmi, aut periculo dicebantur immunes: alteros ex Ecclesiae ritu curabat sepeliendos; alteros, quo locum darent quotidie venientibus, in sella gestatoria deferri praecipiebat ad Fratres, vulgo appellatos Bethlehemitas, qui ex Instituti sui munere in recentes a morbo recreandos incumbunt; quibus tamen Augustinus expensas pro iis, quos immiserat, solvebat, donec penitus convalescerent. Atque in hunc modum in suo numeravit Nosocomio ad septem millia capitum, et unciales argenteos ad quatuordecim plus millia pro sumptibus erogavit. Et cum esset tum indole, tum modestia
ni-

nimum quantum alienus ab stipe corroganda, maximopere mirabantur omnes ad ea magnifica impendia; sed nimirum ignorabant, ultro a praedivitis, ac piis hominibus offerri pecunias. Introggressus quadam die linteariam officinam, nonnulla pro suis infirmis necessaria coempturus, in haec a Mercatore interrogatus est. *Tu ne Sacerdos ille, cujus curae commissum est Jesuitarum Nosocomium? Et agente Augustino: Ecce igitur, inquit Mercator, totam meam sortem, quantulacunque illa est, arbitrio tuo libentissime polliceor. Is ego sum, cui neque filii, neque cognati, neque ullus uspiam est alius, quem debeam bonorum meorum haeredem instituere: propterea tuam syngrapham ut videro, pecunias exhibebo. Age dum liberrime: nam in deliciis mihi erit hoc coelesti Numini Sacrificium offerre, miserisque aegrotantibus, ratione mea qualibet, inseruire. Grates, quod par erat, effusissimas retulit Augustinus; invicem Dei nomine praemium aeternum pro tanti meriti misericordia pollicitus. Nec recusavit ipsum necessitatis tempore convenire; ad moderatissimae tamen prudentiae terminos.*

Quod si instar miraculi habebatur, ingentibus ejusmodi sumptibus providisse hominem, quo religiosius nemo unus paupertatem colebat; mirabilius profecto censendum est, quod innumerae occupationum turbae satis esse potuisset anima ejus, quantumvis natura magnopere grandis, in corpore tamen diversans tum macie, ac morbis, tum voluntaria maceratione consumpto. Praeter vigilantiam rebus domesticis praestitam, a qua

a qua deficere nefas duxisset; quotidie diluculo in suum Nosocomium contendebat: infirmos singillatim visitabat: ad Sacrum Viaticum eos comparabat, quibus imperatum erat a Medico id suscipere: animam agentibus assidebat longiusculus: affictos humanissimis verbis solabatur: domus administro praescripta dabat opportuna: et in his agendis omnibus a tranquilla sua dignitate nihil recedebat. Ab hujusmodi expeditus, quamcelerrime dabatur, per compita urbis ibat, frequentia hominum stipatus, quorum quisque, pro suis aegrotis sacra confessione expiandis, ipsum precabatur. Neque ab iis cessabat, nisi cum, meridie tandem facto, domum remeare opus esset. Quod si parco semper, parcissimo certe per eos dies alimento utebatur: inde genibus nixus, ut sibi moris erat, Sacerdotalem precationem solvebat, rei domesticae providebat, ac nulla prorsus meridiatio-
ne, aut modico etiam intervallo, ecce rursus hominem ad domus fores; ubi ex immenso confluente populo pro infirmorum confessionibus, eos sibi comites legebat, qui ad moribundos deferrent non nimis longe positos a via, quae in suum ducebat Nosocomium. Et certe cum in hoc demum pervenisset, operam dederat, altero quoque gradu, lue tactis poenitentia purgandis. Ibidem iisdem eodem animi fervore repetitis officiis, quae mane peregerat; postremo multa jam nocte domum recipiebat se se: neque tamen aut cubitum ibat, aut novo alimento vires reficiebat; sed rebus domesticis de more dispo-

dispositis, Janitorem monebat, ne Socium ullum pro confessionibus omnino e somno excitaret: etenim, agebat, quiete illis opus est, cum ad totam diem, nec modicam noctis partem adlaboraverint. Ac tanquam interea ipse oscitanter torpuisset, vocari se praecipiebat, ut primum aliquot essent, qui Sacerdotum ministeria postulavissent. Utique ad secundam noctis vigiliam, urgente jam petentium multitudine, domo exibat Augustinus, certiore facto Janitore, quae cursum dirigeret; ut nimirum accedentes postea, qui Sacerdotis auxilium implorarent, mitteret ipsum quaesituros. Ita per totam noctem nunc hac, nunc illac circumlatus, non cessabat a charitatis officiis; donec, appropinquante diluculo, templum domesticum, sacra peracturus, redibat: quo tempore pietati erga Numen dato, nova jam illucescebat dies, nihil ab anteacta dissimilis. Nemo erat profecto, cui notum esset, quam ille haberet vacuum ab laboribus horam, nedum ad dormiendum, verum nec ad sedendum paulisper, nisi ad peste infectorum incommoda, et olida cubilia. Et hi sudores pro totis sex mensibus protracti sunt, quibus efferbuit contagio; etiam nihilo aestimatis, qui quatuor menses proxime antecesserant, quibus pustulas per totam urbem debacchantes memoravimus. Haec, sane mirabilia, fortasse ultra fidem quis credet; verumtamen nihil refero tota tunc Mexico non vulgatum, et quod non possint primae fidei testes adhuc, dum haec scribo, superstites confirmare. Tandem, copiosis

supervenientibus pluviis, cum per Urbem remittere inchoasset malum; vehementi furore domui Professorum ingruit. Mirum plane, quod non omnes, quotquot ibi erant Socii, ut una inflammavit charitas, una etiam febris victimas charitatis abstulerit! Augustinus, qui nihil sibi pepercerat in ope ferenda externis; pari invigilavit sollicitudine in sublevandis domesticis, quorum undeviginti periculose infecti contagione sunt: pari, inquam; quoniam majorem adhibere certe non poterat. Assiduus per omnium horum cubicula excurrens, singulos humaniter solabatur, indubitate affirmans, periculum evasuros. Unum duntaxat ejusmodi verbis non recreavit Joannem Laurentium Sanabriam, quem fato cessurum asseverans, totam vaticinii seriem quibusdam manifestavit. Equidem absolvendos a temeritatis nota eos arbitror, qui tunc temporis suspicati sunt, Augustino patefactum a Numine, quod ipse, fortasse ambiguis verbis, ab alterius ore dicebat se intellexisse. Utique Sanabria unus diem functus est. Postremum omnium lues invasit Augustinum, qui primo die obseratus in cubiculo constituerat, (quod in levioribus solebat febribus) ad secundam, tertiamve lucem nihil penitus vesci, nihil bibere. Sed cum ea omnia contagionis animadverteret indicia, quae in caeteris expertus fuerat, opus fuit ostium aperire Medico; cujus quidem opera suo tandem tempore convaluit. Et jam per eos dies post imploratum solemnem pompam Mariae Virginis Lauretanae subsidium, aliasque

Superis preces ferventer immixtas, publice indixerat Novendiales in Eucharistici Numinis honorem Pontifex piissimus, nihil certe conscius, hanc itidem partem esse memorati vaticinii. Tam gravi demum periculo perfuncta civitas, ad pristinam aeris benignitatem restituta est, atque Augustini charitatem gratissimi animi significationibus in coelum extulit.

Haec inter cum ad annum hujus saeculi tertium, et sexagesimum ventum esset, a Ministerio remotus Augustinus, in Provinciae Procuracione collocatur; quo quidem munere tum hominis naturae, tum anteactae ipsius vitae rationi repugnantius nullum excogitari unquam poterat. Quales essent in ejusmodi officio praecipuae partes, satis a nobis dictum est, cum Joannem Villavicencium Provinciae Procuratorem descripsimus. Eo fortasse accommodatum huic muneri judicare Augustinum Superiores, quoniam Minister non vulgari laude se gesserat in rei domesticae administratione, ac mirandavisus fuerat industria in thesauris ad Dei gloriam, atque egenorum subsidium reperiendis. Verumtamen in novo munere longe difficiliora, implicatioraque negotia occurrebant; quibus satis futurum, vehementer dubitabat. Utcunque autem se res haberet, humeros supposuerat demissus oneri gravissimo, atque inopinato, ac Procuracionis possessionem adierat; cum Josephus Carrillus, ad plures annos domui Praefectus, quam Exercitiorum Spiritualium appellabant, affecta jam usus valetudine, vacationem

a mu-

a munere postulavit. Continuo successor dicitur Augustinus, qui sane maxima voluptate audivit renuntiatum se ad officium, in quo exercendo, nihil jam de bonis fluxis, et caducis ageret; sed aeterna, et divina tum sibi, tum aliis procuraret. Hanc domum, exercendis in pietate hominibus destinatam, Mexici ad Divi Andreae Collegium, Arae Coeli nomine, construendam curaverat bono publico Christophorus Escobarius, quem alias memoravimus eximiiis dotibus, atque ingenti animo virum. Carrillus ad decem annos Praefectus, tanta cum laude adlaboraverat in iis excolendis, qui pro sacris meditationibus illic recedebant; ut cum illum ab officio moveri Mexicani audirent, aegre inveniendum crederent, qui locum pari posset fervore animi, et naturae dotibus adimplere. Brevi tamen intellexerunt, quantus erat merito, qui destinabatur successor. Quo tempore munus adiit Augustinus, propemodum extincti erant, nescio qua calamitate, reditus illi, quibusalebantur olim per dies octo pro singulis mensibus homines ad triginta, sacris meditationibus dantes operam. Propediem novus Praefectus, cui pecuniarum esse thesaurum in Divina fiducia demonstravimus, rationem facile invenit, alendorum numerum duplicandi. Nec enim semel in mense, ut olim; sed iterum, atque interdum tertio, sacrae illi hebdomadae vacantes, qui vice qualibet triginta ut minimum erant, percommode sustentabat. Ad haec, gravissimis impendiis ampliare domum aggressus est; ut e

N

vili

vili etiam populo quicumque vellet in tanti boni communionem venire, nulli deesset oportunitas. Quotidie matutinam, et vespertinam de rebus divinis concionem agebat; pro qua postrema nulli prorsus, qui accedere inter audientes vellet, negabatur aditus. Et confluebant frequentissimi, magno sane fructu civitatis universae: plures enim, qui per ipsos octo dies ab officio recedere plane non poterant; vespertino tempore ad horam non incommode vacabant. In constituta pro diebus illis distributione horarum, praebat ipse instar seduli paedagogi: nec ad quatuor duntaxat consuetas horas meditationibus destinatas, genibus semper flexis, immotus in sacello durabat; verum et ad plures alias, quibus parare proximam concionem assueverat; ut ad nonnullas etiam, quas a somno levabat: nam ut in semet crudelem esse in delitiis habuit, vix quietis paululum corpori dederat, se se a tanta defatigatione recreatum satis arbitrabatur. Pro prandio, et coena nunquam non ipse, tanquam conductus pretio servulus, sedentibus inserviebat. Nihil opus erat opportunum tempus captare Praefectum conveniendi: aut enim stans in cubiculo, aut genibus nixus in sacello, benignus excipiebat hora qualibet accedentes, sive expiandi confessione aures peterent, sive afflicti, turbative intrinsecus, solatium, et consilium exquirerent. Notum erat Mexici, quantus ab illa domo fructus existeret, quam nova rerum facies in civitate appareret: ac mercatores praesertim, quorum pars non modica

dica Praefecti gubernationi se se dederant, atque alternis vicibus in praedictam domum secedebant, suavissimus Christianae pietatis odor praeclaros effecerat. Resonabat undique grata admurmuratio cum Augustini laude, quem *Sanctum Patrem Marquezium* vulgo appellabant, cuius vitae tenorem nulli mortalium facite imitandum aiebant, proptereaque dignum plane caelestibus incolis praedicabant; plura insuper de ipsius concionum efficacia, mirabilique dicendi novitate narrantes. Audiebat haec, quae nimirum amplificata insanis vulgi rumoribus suspicatus est, Sacerdos quidam e conspicua religiosa familia, meritis ipse illustris, Doctorque Mexicanae Academiae; qui cum existimaret, nihil hominem posse dicere, quod suis ipse in libris persaepe non volvisset, decrevit experiendi gratia semel concionanti interesse. Ac sane interfuit curiosus primum, inde commotus animo, postremo suam illam suspicionem omnino deponens, ac praeterea constituens, ipsos octo dies sacris meditationibus sub tanti fervoris Magistro vacare. Quod utique cum fecisset, nonnullis difficultatibus egregio pietatis exemplo superatis, haec ad Augustinum asseveravit. *Equidem tot jam annis gubernationis munera in mea familia recusavi; nunc enimvero decrevi, quoad liceat, eadem petere, id unum profecto intuens, ut qui Subditi mihi fuerint, te magno, et germano Christianae rei Oratore, Divinis commentationibus in hac Ara Coeli exercentur.* Tanto erat nomine Augustinus inter primarios etiam doctri-